ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Τροποποίηση του ν. 927/1979 (Α΄ 139) και προσαρμογή του στην απόφαση - πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου (L 328)»

Προς την Βουλή των Ελλήνων

Α΄: ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Αποτελεί σταθερή επιλογή της Ελληνικής Δημοκρατικής Πολιτείας η ουσιαστική προώθηση της ισότητας ενώπιον του νόμου και η εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων. Η επιλογή αυτή έχει ως θεμέλιο το άρθρο 2 του Συντάγματος, το οποίο καθιστά πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου και την παρ. 2 του άρθρου 5 του Συντάγματος, το οποίο απαγορεύει κάθε διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων.

2. Η Ελλάδα, παράλληλα, συμμετέχει στις προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Ο ρατσισμός και η ξενοφοβία αντίκεινται ευθέως στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους-δικαίου, αρχές στις οποίες θεμελιώνεται η Ευρωπαϊκή Ένωση και είναι κοινές στα κράτη-μέλη. Ειδικότερα, η ανάγκη καταπολέμησης των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας προκύπτει από την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων με βάση τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά ομάδων ή προσώπων (όπως η φυλή, το χρώμα, η θρησκεία, οι γενεαλογικές καταβολές, η εθνική ή εθνοτική καταγωγή και η αναπηρία) και θεμελιώνεται στα δικαιώματα της ανθρώπινης ελευθερίας και αξιοπρέπειας και στις αρχές της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης, που κατοχυρώνονται σε πολλά διεθνή κείμενα και συμβάσεις, όπως π.χ. στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ο.Η.Ε. (άρθρα 1 και 2), στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και στο όμοιο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (αντίστοιχα άρθρο 2), στη Διεθνή Σύμβαση «περί καταργήσεως πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων» της 7.3.1966 (Ν.Δ. 494/1970), στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (άρθρο 14) και στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρα 21 και 22). Στην ελληνική έννομη τάξη οι παραπάνω αρχές και δικαιώματα κατοχυρώνονται ιδίως στα άρθρα 2 παρ. 1 και 5 παρ.2 του Συντάγματος.

3. Οι ρατσιστικές και ξενοφοβικές εκδηλώσεις συνιστούν απειλή για τις ομάδες και τα πρόσωπα, που γίνονται στόχος τους, γι' αυτό απαιτείται η παροχή από το κράτος αυξημένου βαθμού προστασίας με τη λήψη ποικίλων μέτρων χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων, και τα μέσα του ποινικού δικαίου, ώστε να επιβάλλονται αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, τόσο κατά των φυσικών προσώπων τα οποία διαπράττουν τέτοια εγκλήματα, όσο και κατά των νομικών προσώπων που εμπλέκονται με οποιονδήποτε τρόπο σε αυτά.

4. Στην ελληνική έννομη τάξη, οι συμπεριφορές που αποβλέπουν σε φυλετικές διακρίσεις έχουν ποινικοποιηθεί, ως ένα βαθμό, από το ν. 927/1979.

Προς τούτο, κρίνεται αναγκαία η συμπλήρωσή του, εν όψει των σοβαρών προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα μας κατά τη μετάβασή της σε μια ανοιχτή κοινωνία, όπου η ισότιμη προστασία όλων των ατόμων, ανεξάρτητα από τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους, προβάλλει ως πρωταρχική υποχρέωση του κράτους. Η απόκτηση, συνεπώς, ενός ολοκληρωμένου, σαφούς και αποτελεσματικού νομοθετήματος θεωρείται επιβεβλημένη, ώστε με επάρκεια, πληρότητα και αποτελεσματικότητα να αντιμετωπισθούν οι σοβαρές μορφές εκδήλωσης ρατσιστικών και ξενόφοβων συμπεριφορών.

5. Με την παρούσα τροποποίηση θεσπίζεται το γενικό πλαίσιο ρύθμισης για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Συμβουλίου της ΕΕ της 28ης Νοεμβρίου 2008, η οποία βασίζεται στην προϊσχύσασα Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδίως στα άρθρα 29, 31 και 34 παράγραφο 2 στοιχείο β΄ (ήδη άρθρα 67 παρ. 3 και 83 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης), ώστε να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη προσέγγιση του ποινικού δικαίου των κρατών-μελών αναφορικά με την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας, καθώς και των εγκλημάτων που τελούνται με τέτοια κίνητρα. Ο νόμος αυτός βασίζεται επίσης και στην από 7 Μαρτίου 1966 Διεθνή Σύμβαση «περί καταργήσεως πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων» που κυρώθηκε με το Ν.Δ. 494/1970.

6. Κάθε προσπάθεια ποινικοποίησης των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας ενέχει τον κίνδυνο προσβολής του ατομικού δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης (βλ. άρθρο 10 της ΕΣΔΑ και άρθρα 14 έως 16 του Συντάγματος), γι' αυτό και το περιεχόμενο των σχετικών ποινικών τυποποιήσεων συναντά τα όριά του στα άρθρα 10 παρ. 2, 14 και 17 της ΕΣΔΑ, στα άρθρα 19 παρ. 2, 3 και 21 του Διεθνούς Συμφώνου του ΟΗΕ για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και στα άρθρα 5 παρ.1, 2, 16 παρ.1 εδάφιο 2 και 25 παρ. 3 του Συντάγματος. Κατά συνέπεια, πρέπει να αποφεύγεται η ποινική απαξίωση εκδηλώσεων, που θεωρούνται εντελώς απρόσφορες να οδηγήσουν στη θυματοποίηση συγκεκριμένης ομάδας ή προσώπου εξαιτίας των φυσικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών τους. Για τούτο, και σε συμφωνία με το πνεύμα της απόφασης – πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ, κρίνεται σκόπιμο να ερευνάται η προσφορότητα κάθε συγκεκριμένης εκδήλωσης να παραγάγει άμεσο και επικείμενο κίνδυνο τόσο συνολικά για την ειρηνική και ομαλή κοινωνική συμβίωση όσο και ειδικότερα για τα δικαιώματα της ομάδας ή του προσώπου κατά των οποίων στρέφεται.

7. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δημιουργείται ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο για την καταπολέμηση των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας, καθώς και των εγκλημάτων που τελούνται με τέτοια κίνητρα, καλύπτοντας συγκεκριμένες και ειδικότε-

ρες πτυχές του θέματος, εισάγοντας νομικά μέσα προστασίας και προβλέποντας αναλογικές και αποτελεσματικές κυρώσεις.

Ειδικότερα:

α. Εξασφαλίζεται ότι η διερεύνηση και η ποινική δίωξη των εγκλημάτων ρατσισμού και ξενοφοβίας γίνεται αυτεπάγγελτα και δεν εξαρτάται από αναφορές ή καταγγελίες των θυμάτων, τα οποία είναι συχνά ιδιαιτέρως ευάλωτα και διστάζουν να κινήσουν δικαστικές διαδικασίες.

β. Θεσπίζεται η διοικητική ευθύνη των νομικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων που εμπλέκονται με οποιονδήποτε τρόπο σε εκδηλώσεις ρατσισμού και ξενοφοβίας ή στη διάπραξη εγκλημάτων με τέτοια κίνητρα.

γ. Εκτός από τις προσβολές εναντίον ομάδων ή προσώπων αξιόποινες θεωρούνται και οι ρατσιστικές και ξενοφοβικές εκδηλώσεις που στρέφονται κατά πραγμάτων (κινητών ή ακινήτων), τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από τις παραπάνω ομάδες ή πρόσωπα (όπως π.χ. θρησκευτικά αντικείμενα, εθνικά σύμβολα, οίκοι λατρείας, χώροι διαμονής, εκπαίδευσης, ψυχαγωγίας, κ.λπ.).

Β΄: ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Με το άρθρο 1, που αντικαθιστά το άρθρο 1 του ν. 927/1979, ορίζονται οι προϋποθέσεις για την ποινική αξιολόγηση των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας, όταν στρέφονται όχι μόνο εναντίον ομάδων ή προσώπων, που διακρίνονται εξαιτίας των φυσικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών τους, αλλά και εναντίον των πραγμάτων (κινητών ή ακινήτων), που χρησιμοποιούν αποκλειστικά αυτές οι ομάδες ή πρόσωπα (θρησκευτικά αντικείμενα, εθνικά σύμβολα, οίκοι λατρείας, χώροι διαμονής, εκπαίδευσης, ψυχαγωγίας, κ.λπ.). Δεν αρκεί η απλή αφηρημένη πιθανολόγηση της έκθεσης σε κίνδυνο μιας ομάδας, ενός προσώπου ή πράγματος αλλά απαιτείται να εκτιμάται κάθε φορά η προσφορότητα του συγκεκριμένου κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψιν τόσο τις ειδικότερες συνθήκες και περιστάσεις μέσα στις οποίες εκδηλώνεται η υπό κρίση συμπεριφορά, όσο και την ενδεχόμενη προσβολή των γενικότερων συνθηκών που εξασφαλίζουν την ειρηνική και ομαλή κοινωνική συμβίωση. Κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθεί η ήδη προβλεπόμενη στο ν. 927/1979 ποινική απαξία της ομαδικής εκδήλωσης ξενόφοβων και ρατσιστικών συμπεριφορών είτε με τη σύσταση είτε με τη συμμετοχή σε ενώσεις προσώπων οποιασδήποτε μορφής που επιδιώκουν συστηματικά την τέλεση τέτοιων πράξεων.

2. Στο άρθρο 2, που αντικαθιστά το άρθρο 2 του ν. 927/1979, προβλέπεται ειδικότερα η ποινικοποίηση των ξενόφοβων και ρατσιστικών συμπεριφορών που εκδηλώνονται με αφορμή την επιδοκιμασία ή την κακόβουλη άρνηση ή τον ευτελισμό της σημασίας του Ολοκαυτώματος, όλων αδιακρίτων των εγκλημάτων γενοκτονίας, των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και των εγκλημάτων πολέμου ή αυτών του ναζισμού, εφόσον θεωρούνται πρόσφορες να οδηγήσουν στη θυματοποίηση ομάδων ή προσώπων, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 2. Η ποινική απαξία των συγκεκριμένων συμπεριφορών συνίσταται στην κακόβουλη άρνηση ή ευτελισμό ιστορικών γεγονότων, χωρίς, σε καμία περίπτωση, να επιδιώκεται η απαγόρευση ή ιδεολογική χειραγώγηση της επιστημονικής έρευνας.

3. Το άρθρο 3 προβλέπει την τιμωρία των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3 και με τις ποινές που σε αυτά ορίζονται και όταν αυτές τελούνται μέσω διαδικτύου, αν ο δράστης είναι παρών στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από το εάν αυτός χρησιμοποιεί για την πράξη του υλικό που φιλοξενείται σε σύστημα πληροφορικής εγκατεστημένο στη χώρα, καθώς και όταν το υλικό που χρησιμοποιεί φιλοξενείται σε σύστημα πληροφορικής που βρίσκεται στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από το αν αυτός βρίσκεται στο έδαφος της Επικράτειας.

4. Το άρθρο 4 προβλέπει την επιβολή αυστηρών διοικητικών κυρώσεων σε βάρος νομικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων που εμπλέκονται σε αδικήματα ρατσισμού και ξενοφοβίας, κατά το πρότυπο μιας σειράς αντίστοιχων ρυθμίσεων που έχουν εισαχθεί τα τελευταία χρόνια στην Ελληνική νομοθεσία σε εκπλήρωση διεθνών συμβατικών μας υποχρεώσεων, όπως το άρθρο 10 του ν. 3560/2007 (διαφθορά), το άρθρο 51 του ν. 3691/2008 (ξέπλυμα χρήματος), άρθρο 41 του ν. 3251/2004 (οργανωμένο έγκλημα, τρομοκρατία) ή το άρθρο 3 του ν. 4198/2013 (εμπορία ανθρώπων). Η παρούσα διάταξη δεν περιορίζεται στις πράξεις που τελούνται «προς όφελος» του εμπλεκόμενου νομικού προσώπου (όπως προβλέπεται στην απόφαση-πλαίσιο), αλλά καλύπτει όλες τις περιπτώσεις αδικημάτων που τελέσθηκαν «προς όφελος ή για λογαριασμό» νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο που έχει εξουσία εκπροσώπησης ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων ή κατέστησαν δυνατές από έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου ενός τέτοιου προσώπου, ανεξαρτήτως δηλαδή της ύπαρξης σκοπού προσπορισμού οποιουδήποτε οφέλους υπέρ του νομικού προσώπου. Οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μπορούν δε, να είναι: i) πρόστιμο από 10.000 έως 100.000 ευρώ και ii) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, επιχορηγήσεις, ενισχύσεις, επιδοτήσεις ή αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, για 1 έως 6 μήνες. Καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση του νομικού προσώπου ή της ενώσεως προσώπων προς παροχή εξηγήσεων στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, Α΄ 45). Περαιτέρω, εάν η πράξη φέρεται ότι τελέστηκε σε εκπομπή ραδιοφωνική ή τηλεοπτική, οι κυρώσεις που προβλέπονται από το παρόν άρθρο επιβάλλονται, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος, από το ΕΣΡ, προς το οποίο διαβιβάζεται ο φάκελος από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Είναι αυτονόητο ότι για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν, ιδίως, η βαρύτητα της παράβασης, η έκταση της βλάβης που αυτή προκάλεσε, ο βαθμός της υπαιτιότητας και η οικονομική κατάσταση του νομικού προσώπου ή της ενώσεως προσώπων, καθώς και η τυχόν υποτροπή του. Τέλος, οι πιο πάνω διατάξεις δεν

εφαρμόζονται στο Κράτος, στα Ν.Π.Δ.Δ., στα δημόσια νομικά πρόσωπα κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας, καθώς και στους διεθνείς οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

5. Με το άρθρο 5 προβλέπεται ότι η δίωξη των παραπάνω εγκλημάτων χωρεί αυτεπαγγέλτως και καταργείται η όμοια διάταξη του άρθρου της παρ. 1 του άρθρου 39 του ν. 2910/2001.

6. Τέλος, με το άρθρο 7 καθορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 20 Νοεμβρίου 2013

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ — ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ι. Στουρνάρας — Κ.Χατζηδάκης

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Χ. Αθανασίου

Τροποποιούμενες και καταργούμενες διατάξεις με το Σχέδιο Νόμου «Τροποποίηση του ν. 927/1979 (Α' 139) και προσαρμογή του στην απόφαση πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου (L 328)».

1. Με το άρθρο 1 αντικαθίσταται το άρθρο 1 του νόμου 927/1979, που ορίζει τα εξής:

Άρθρον 1.

1. Οστις δημοσίως, είτε προφορικώς είτε διά του τύπου ή διά γραπτών κειμένων ή εικονογραφήσεων ή παντός ετέρου μέσου εκ προθέσεως προτρέπει εις πράξεις ή ενεργείας δυναμένας να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βίαν κατά προσώπων ή ομάδος προσώπων εκ μόνου του λόγου της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής των, τιμωρείται με φυλάκισιν μέχρι δύο ετών ή με χρηματικήν ποινήν ή και διύ αμφοτέρων των ποινών τούτων.
2. Διά των εν παρ. 1 ποινών τιμωρείται και όστις συνιστά ή συμμετέχει εις οργανώσεις, αι οποίαι επιδιώκουν οργανωμένην προπαγάνδαν ή δραστηριότητας πάσης μορφής τεινούσας εις φυλετικάς διακρίσεις.

2. Με το άρθρο 2 αντικαθίσταται το άρθρο 2 του νόμου 927/1979, που ορίζει τα εξής:

Άρθρον 2.

Οστις δημοσίως, είτε προφορικώς είτε διά του τύπου ή διά γραπτών κειμένων ή εικονογραφήσεων ή παντός ετέρου μέσου, εκφράζει ιδέας προσβλητικάς κατά προσώπου ή ομάδος προσώπων λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής των, τιμωρείται με φυλάκισιν μέχρις ενός έτους ή χρηματικήν ποινήν ή και διύ αμφοτέρων των ποινών τούτων.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Τροποποίηση του ν. 927/1979 (Α' 139) και προσαρμογή του στην απόφαση - πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου (L 328)

Άρθρο 1
Το άρθρο 1 του ν. 927/1979 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1
Δημόσια υποκίνηση βίας ή μίσους

1. Όποιος με πρόθεση, δημόσια, προφορικά ή δια του τύπου, μέσω του διαδικτύου ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο ή τρόπο, προκαλεί, διεγείρει ή προτρέπει σε πράξεις ή ενέργειες που μπορούν να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βία κατά προσώπου ή ομάδας προσώπων, που προσδιορίζονται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή ή την αναπηρία, κατά τρόπο που εκθέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη ή ενέχει απειλή για τη ζωή, την ελευθερία ή τη σωματική ακεραιότητα των ως άνω προσώπων, τιμωρείται με φυλάκιση τριών (3) μηνών έως τριών ετών και με χρηματική ποινή πέντε έως είκοσι χιλιάδων (5.000 – 20.000) ευρώ.

2. Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται όποιος με πρόθεση και με τα μέσα και τους τρόπους που αναφέρονται στην παράγραφο 1, προτρέπει, προκαλεί ή διεγείρει σε διάπραξη φθοράς ή βλάβης πραγμάτων που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από τις παραπάνω ομάδες ή πρόσωπα, κατά τρόπο που εκθέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη.

3. Αν η πρόκληση, προτροπή, διέγερση ή παρότρυνση των προηγούμενων παραγράφων είχε ως αποτέλεσμα την τέλεση εγκλήματος, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή δεκαπέντε έως τριάντα χιλιάδων (15.000 – 30.000) ευρώ.

4. Όποιος συγκροτεί ή συμμετέχει σε οργάνωση ή ένωση προσώπων οποιασδήποτε μορφής που επιδιώκει συστηματικά την τέλεση των πράξεων των παραγράφων 1 και 2, τιμωρείται με τις ποινές της παραγράφου 1, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

5. Αν η πράξη των προηγουμένων παραγράφων τελέστηκε από δημόσιο λειτουργό ή υπάλληλο, κατά την άσκηση των ανατεθειμένων σε αυτόν καθηκόντων, επιβάλλεται : α) στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2, φυλάκιση έξι (6) μηνών έως τριών (3) ετών και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως εικοσιπέντε χιλιάδων (10.000 – 25.000) ευρώ και β) στην περίπτωση της παραγράφου 3, φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή εικοσιπέντε χιλιάδων έως πενήντα χιλιάδων (25.000 – 50.000) ευρώ.»

Άρθρο 2
Το άρθρο 2 του ν. 927/1979 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 2
Δημόσιος εγκωμιασμός ή άρνηση εγκλημάτων

1.Όποιος με πρόθεση, δημόσια, προφορικά ή δια του τύπου, μέσω του διαδικτύου ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο ή τρόπο, επιδοκιμάζει, ευτελίζει ή κακόβουλα αρνείται τη σοβαρότητα εγκλημάτων γενοκτονιών, εγκλημάτων πολέμου, εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας, του Ολοκαυτώματος και των εγκλημάτων του ναζισμού και η συμπεριφορά αυτή στρέφεται κατά ομάδας προσώπων που προσδιορίζεται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή ή την αναπηρία, κατά τρόπο που μπορεί να υποκινήσει βία ή μίσος, ή ενέχει απειλητικό, υβριστικό ή προσβλητικό χαρακτήρα κατά μιας τέτοιας ομάδας ή μέλους της, τιμωρείται με τις ποινές της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου.

2. Αν η πράξη της προηγούμενης παραγράφου τελέστηκε από δημόσιο λειτουργό ή υπάλληλο, κατά την άσκηση των ανατεθειμένων σε αυτόν καθηκόντων, επιβάλλεται φυλάκιση έξι (6) μηνών έως τριών (3) ετών και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως εικοσιπέντε χιλιάδων (10.000 – 25.000) ευρώ.»

Άρθρο 3
Μετά το άρθρο 2 του ν. 927/1979 προστίθεται άρθρο 3 ως εξής:

«Άρθρο 3
Τέλεση μέσω διαδικτύου

Οι πράξεις των προηγουμένων άρθρων τιμωρούνται εφόσον: α) Ο δράστης είναι παρών στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από το αν για την πράξη του χρησιμοποιεί υλικό που φιλοξενείται σε σύστημα πληροφορικής εγκατεστημένο στη χώρα ή β) το υλικό που χρησιμοποιεί ο δράστης φιλοξενείται σε σύστημα πληροφορικής που βρίσκεται στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από το αν αυτός βρίσκεται στο έδαφος της επικράτειας.»

Άρθρο 4
Μετά το άρθρο 3 του ν. 927/1979 προστίθεται άρθρο 4 ως εξής:

«Άρθρο 4
Ευθύνη νομικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων

1. Αν κάποια από τις αξιόποινες πράξεις του παρόντος νόμου τελέσθηκε προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων, από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή της ενώσεως προσώπων και που καθ' οιονδήποτε τρόπο το εκπροσωπεί, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο ή στην ένωση προσώπων, με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, σωρευτικά ή διαζευκτικά, μετά από αμετάκλητη παραπομπή του φυσικού προσώπου σε δίκη, οι ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις: α) πρόστιμο από δέκα (10.000) έως εκατό (100.000) χιλιάδες ευρώ, β) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, επιχορηγήσεις, ενισχύσεις, επιδοτήσεις ή αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμήθειες, διαφημίσεις και διαγωνισμούς του δημοσίου ή των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα από ένα έως έξι μήνες. Η διοικητική κύρωση του στοιχείου α΄ επιβάλλεται πάντοτε, ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων. Σε περίπτωση υποτροπής οι κυρώσεις του στοιχείου β΄ μπορεί να προσαυξηθούν μέχρι του διπλασίου του ανωτάτου ορίου.

2. Όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1, κατέστη-

σε δυνατή την τέλεση κάποιας από τις αξιόποινες πράξεις του παρόντος νόμου από πρόσωπο που τελεί υπό την εξουσία του, προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου ή της ενώσεως προσώπων, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο ή στην ένωση προσώπων, σωρευτικά ή διαζευκτικά, μετά την αμετάκλητη παραπομπή του τελούντος υπό την εξουσία ή εποπτεία σε δίκη, οι ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις: α) πρόστιμο από πέντε (5.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, β) οι προβλεπόμενες στο στοιχείο β΄ της προηγούμενης παραγράφου, για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες.

3. Καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση του νομικού προσώπου ή της ενώσεως προσώπων προς παροχή εξηγήσεων. Η κλήση κοινοποιείται τουλάχιστον δέκα ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

4. Οι εισαγγελικές αρχές ενημερώνουν τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μετά την αμετάκλητη παραπομπή, για υποθέσεις στις οποίες υπάρχει εμπλοκή φυσικού προσώπου, υπό την έννοια των παραγράφων 1 και 2 και του κοινοποιούν τις εκδιδόμενες σχετικές δικαστικές αποφάσεις.

5. Εάν η πράξη τελέστηκε σε ραδιοφωνική ή τηλεοπτική εκπομπή, οι κυρώσεις που προβλέπονται από το παρόν άρθρο επιβάλλονται από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, προς το οποίο διαβιβάζεται ο φάκελος από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

6. Σε περίπτωση αμετάκλητης απαλλαγής του παραπεμφθέντος οι κατά τα ανωτέρω αποφάσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων ανακαλούνται.

7. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται ως προς το κράτος, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα δημόσια νομικά πρόσωπα κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας και τους διεθνείς οργανισμούς δημοσίου δικαίου.»

Άρθρο 5
Μετά το άρθρο 4 του ν. 927/1979 προστίθεται άρθρο 5 ως εξής:

«Άρθρο 5

1. Οι πράξεις που περιγράφονται στον παρόντα νόμο, καθώς και τα εγκλήματα που τελούνται συνεπεία αυτών, διώκονται αυτεπαγγέλτως. Ο παθών, κατά την υποβολή της έγκλησης, όπως και όταν παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων, δεν καταβάλλει το σχετικό παράβολο υπέρ του Δημοσίου.

2. Η παρ. 4 του άρθρου 39 του ν. 2910/2001 (Α' 91) καταργείται.»

Άρθρο 6
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 20 Νοεμβρίου 2013

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ — ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ι. Στουρνάρας — Κ.Χατζηδάκης

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Χ. Αθανασίου

Αριθμ. 295/ 31 / 2013

ΕΚΘΕΣΗ
Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Τροποποίηση του ν. 927/1979 (Α΄ 139) και προσαρμογή του στην απόφαση - πλαίσιο 2008/913/ΔΕ της 18ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου (L328)»

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου τροποποιούνται οι διατάξεις του ν.927/1979 και προσαρμόζονται με την ανωτέρω απόφαση - πλαίσιο του Συμβουλίου της Ε.Ε., σχετικά με την καταπολέμηση ορισμένων εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας, μέσω του ποινικού δικαίου.

Ειδικότερα, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Προσδιορίζονται οι ποινικές κυρώσεις, που επιβάλλονται στις οριζόμενες εκδηλώσεις ρατσισμού και ξενοφοβίας και συγκεκριμένα:

α. Επιβάλλεται χρηματική ποινή από 5.000 έως 20.000 ευρώ και φυλάκιση 3 μηνών σε όποιον, με πρόθεση, δημόσια και με οποιονδήποτε τρόπο (προφορικά, δια του τύπου ή μέσω διαδικτύου κ.λπ.) προκαλεί, διεγείρει ή προτρέπει σε πράξεις ή ενέργειες βίας ή μίσους κατά προσώπου ή ομάδας προσώπων που προσδιορίζονται βάσει συγκεκριμένων φυλετικών, γενετικών και άλλων χαρακτηριστικών τους (χρώμα, καταγωγή, θρησκεία κ.λπ.) ή κατά πραγμάτων που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από αυτούς, με τρόπο που εκθέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη ή απειλείται η ζωή, η ελευθερία ή η σωματική ακεραιότητα των προαναφερόμενων προσώπων.

β. Περαιτέρω, καθορίζονται οι ποινικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση που η πρόκληση, προτροπή ή η διέγερση, κατά τα ανωτέρω, είχε ως αποτέλεσμα την τέλεση εγκλήματος.

γ. Με τις ίδιες ως άνω ποινικές κυρώσεις, τιμωρείται, επίσης, όποιος συγκροτεί ή συμμετέχει σε οργάνωση ή ένωση προσώπων οποιασδήποτε μορφής που επιδιώκει

συστηματικά την τέλεση των προαναφερομένων πράξεων.

δ. Οι προαναφερόμενες κυρώσεις επιβάλλονται, επίσης, σε όποιον με πρόθεση, δημόσια ή με οποιονδήποτε τρόπο (προφορικά ή μέσω διαδικτύου κ.λπ.), εγκωμιάζει, ευτελίζει ή αρνείται κακόβουλα τη σοβαρότητα εγκλημάτων γενοκτονιών, πολέμου, κατά της ανθρωπότητας, του Ολοκαυτώματος και του ναζισμού, και η συμπεριφορά αυτή στρέφεται κατά ομάδας προσώπων που προσδιορίζεται βάσει φυλετικών, εθνολογικών, γενετικών και λοιπών χαρακτηριστικών με τρόπο που υποκινεί βία ή μίσος ή έχει προσβλητικό, απειλητικό και λοιπά χαρακτήρα κατά μιας τέτοιας ομάδας ή μέλους αυτής.

ε. Ορίζονται οι ποινές που επιβάλλονται, κατά περίπτωση, αν οι προαναφερόμενες πράξεις τελέστηκαν από δημόσιο λειτουργό ή υπάλληλο, κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

στ. Καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την τιμωρία, με τις προαναφερόμενες ποινές, των ανωτέρω πράξεων, ανεξάρτητα αν αυτές τελούνται μέσω διαδικτύου ή αν ο δράστης βρίσκεται στην Ελλάδα. *(άρθρα 1 – 3)*

2. Προσδιορίζονται οι διοικητικές κυρώσεις, που επιβάλλονται σε βάρος των νομικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων, τα οποία εμπλέκονται στην τέλεση αξιοποίνων πράξεων, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα.

Ειδικότερα:

α. Επιβάλλονται: i) πρόστιμο από 10.000 έως 100.000 ευρώ, ανεξαρτήτως από την επιβολή άλλων κυρώσεων, ii) αποκλεισμός, από έναν έως έξι μήνες, από δημόσιες παροχές, επιχορηγήσεις, ενισχύσεις, επιδοτήσεις ή αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμήθειες και λοιπά, εάν κάποια αξιόποινη, κατά τα ανωτέρω, πράξη τελέστηκε προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί ατομικά ή ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή της ενώσεως προσώπων.

Σε περίπτωση υποτροπής, οι προαναφερόμενες κυρώσεις σχετικά με τον αποκλεισμό από δημόσιες παροχές ενισχύσεις, αναθέσεις έργων και λοιπά, μπορεί να προσαυξηθούν μέχρι του διπλασίου του ανωτάτου ορίου.

β. Περαιτέρω, προβλέπονται οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται όταν οι αξιόποινες πράξεις διαπράττονται από πρόσωπο που τελεί υπό την εξουσία φυσικού προσώπου, που ενεργεί ατομικά ή ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή της ενώσεως προσώπων, εξαιτίας έλλειψης εποπτείας ή ελέγχου αυτού και προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων.

γ. Οι προαναφερόμενες κυρώσεις επιβάλλονται με κοινή υπουργική απόφαση, σωρευτικά ή διαζευκτικά, μετά από αμετάκλητη παραπομπή σε δίκη, σύμφωνα με την οριζόμενη διαδικασία.

δ. Σε περίπτωση που η πράξη τελέστηκε σε ραδιοφωνική ή τηλεοπτική εκπομπή, οι προβλεπόμενες κυρώσεις επιβάλλονται από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

ε. Οι προαναφερόμενες ρυθμίσεις, δεν έχουν εφαρμογή στο κράτος, στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα δημόσια νομικά πρόσωπα κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας και στους διεθνείς οργανισμούς δημοσίου δικαίου. *(άρθρο 4)*

3. Ορίζεται ότι, οι προαναφερόμενες πράξεις και τα εγκλήματα, που τελούνται εξαιτίας αυτών, διώκονται αυταπαγγέλτως. Ο παθών απαλλάσσεται από την καταβολή του σχετικού παραβόλου υπέρ του Δημοσίου, κατά την υποβολή έγκλησης. *(άρθρο 5)*

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Ι. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων, από τη μη είσπραξη του σχετικού παραβόλου υπέρ του Δημοσίου από τον παθόντα των προαναφερομένων εγκλημάτων, κατά την υποβολή της έγκλησης. *(άρθρο 5)*

2. Ενδεχόμενη αύξηση των δημοσίων εσόδων, από την είσπραξη των διοικητικών χρηματικών προστίμων, που τυχόν επιβάλλονται σε νομικά πρόσωπα για την τέλεση αξιόποινων πράξεων, στις ρητά οριζόμενες περιπτώσεις, κατ' εφαρμογή των προτεινομένων ρυθμίσεων. *(άρθρο 4)*

ΙΙ. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού, του προϋπολογισμού του ΤΑΧΔΙΚ και των λοιπών φορέων της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 663/1977 (Α΄ 215) (Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων, ΟΓΑ, ΟΑΕΕ κ.λπ.), καθώς και επί των προϋπολογισμών των φορέων του άρθρου 20 του ν. 4058/2012 (Μετοχικό Ταμείο Στρατού και Ταμείο Αρωγής Υπαλλήλων Αστυνομίας Πόλεων).

Ενδεχόμενη αύξηση δημοσίων εσόδων και των εσόδων των λοιπών φορέων, από την είσπραξη των οριζόμενων χρηματικών ποινών και την μετατροπή σε χρηματικές των ποινών φυλάκισης, που τυχόν επιβάλλονται σε φυσικά πρόσωπα για την τέλεση συγκεκριμένων αξιόποινων πράξεων, κατ' εφαρμογή των άρθρων 1 και 2.

Αθήνα, 19 Νοεμβρίου 2013

Ο Γενικός Διευθυντής κ.α.α.

Ελισάβετ Μαυρίδου

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου «Τροποποίηση του ν. 927/1979 (Α΄ 139) και προσαρμογή του στην απόφαση - πλαίσιο 2008/913/ΔΕ της 18ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου (L328)»

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου, επέρχεται επί του Κρατικού Προϋπολογισμού, ενδεχόμενη απώλεια εσόδων, από τη μη είσπραξη του σχετικού παραβόλου υπέρ του Δημοσίου από τον παθόντα κατά την υποβολή της έγκλησης, για τα αδικήματα του υπό ψήφιση νόμου. *(άρθρο 5)*

Η ανωτέρω απώλεια θα αναπληρώνεται από άλλες πηγές εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού.

Αθήνα, 19 Νοεμβρίου 2013

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ι. ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΥΠΗΡΕΣΙΑ: ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΘΕΣΗ-ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

E-MAIL:

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Τροποποίηση του ν. 927/1979 (Α' 139) και προσαρμογή του στην απόφαση πλαίσιο 2008/913/ΔΕ της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου (L 328).

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:

Το προτεινόμενο Σχέδιο Νόμου αποσκοπεί στην καταπολέμηση ορισμένων μορφών εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου, σύμφωνα με την Απόφαση-Πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 28ης Νοεμβρίου 2008, που έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L 328/55).

1. Αναγκαιότητα

1.1. Περιγράψτε το πρόβλημα (οικονομικό, κοινωνικό ή άλλο), το οποίο καθιστά αναγκαία την προώθηση και ψήφιση της αξιολογούμενης ρύθμισης.

Αποτελεί σταθερή επιλογή της Ελληνικής δημοκρατικής Πολιτείας η ουσιαστική προώθηση της ισότητας ενώπιον του νόμου και η εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων. Η επιλογή αυτή έχει ως θεμέλιο το άρθρο 2 του Συντάγματος το οποίο καθιστά πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου και την παρ. 2 του άρθρου 5 του Συντάγματος το οποίο απαγορεύει κάθε διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Η Ελλάδα, παράλληλα, συμμετέχει στις προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας για την καταπολέμηση του

ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Ο ρατσισμός και η ξενοφοβία αντίκεινται ευθέως στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου, αρχές στις οποίες θεμελιώνεται η Ευρωπαϊκή Ένωση και είναι κοινές στα κράτη μέλη. Ειδικότερα, η ανάγκη καταπολέμησης των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας προκύπτει από την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων με βάση τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά ομάδων ή προσώπων (όπως η φυλή, το χρώμα, η θρησκεία, οι γενεαλογικές καταβολές, η εθνική ή εθνοτική καταγωγή) και θεμελιώνεται στα δικαιώματα της ανθρώπινης ελευθερίας και αξιοπρέπειας και στις αρχές της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης, που κατοχυρώνονται σε πολλά διεθνή κείμενα και συμβάσεις.
Έτσι, με το Σχέδιο Νόμου, με το οποίο επέρχονται ριζικές τροποποιήσεις του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, θεσπίζεται το γενικό πλαίσιο ρύθμισης για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου σύμφωνα με την Απόφαση-Πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 28ης Νοεμβρίου 2008, ώστε να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη προσέγγιση του ποινικού δικαίου των κρατών-μελών αναφορικά με την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση των εκδηλώσεων ρατσισμού και της ξενοφοβίας, καθώς και των εγκλημάτων που τελούνται με τέτοια κίνητρα.

1.2. Αναφέρατε τους στόχους που επιδιώκει η αξιολογούμενη ρύθμιση, συμπεριλαμβάνοντας επιπλέον τυχόν ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία των επιδιωκόμενων στόχων και αποτελεσμάτων.

Στόχος του Σχεδίου Νόμου είναι η εναρμόνιση του εσωτερικού δικαίου με την Απόφαση-Πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση των εκδηλώσεων ρατσισμού και της ξενοφοβίας, καθώς και των εγκλημάτων που τελούνται με τέτοια κίνητρα.

1.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες που επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα η αξιολογούμενη ρύθμιση και προσδιορίστε το λόγο της επιρροής.

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου αφορά άμεσα όλες τις ομάδες και τα πρόσωπα που προσδιορίζονται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή.

2. Καταλληλότητα

2.1.Αναφέρατε,εάν υπάρχουν, προηγούμενες προσπάθειες αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος στην Ελλάδα και περιγράψτε αναλυτικά τα επιτυχή και τα προβληματικά σημεία των προσπαθειών αυτών.

Στην ελληνική έννομη τάξη, οι συμπεριφορές που αποβλέπουν σε φυλετικές διακρίσεις είχαν ποινικοποιηθεί, ως ένα βαθμό, από τον ν. 927/1979. Δεδομένου,

όμως, ότι ο παραπάνω νόμος έχει εφαρμοστεί ελάχιστα και ήδη κρίνεται ανεπαρκής, εν όψει των σοβαρών προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα μας κατά τη μετάβασή της σε μια ανοιχτή και πολυπολιτισμική κοινωνία, όπου η ισότιμη προστασία όλων των ατόμων, ανεξάρτητα από τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους, προβάλλει ως πρωταρχική υποχρέωση του Κράτους η αναθεώρηση, ενίσχυση και εκσυγχρονισμός του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου. Για το λόγο αυτό τροποποιείται εκ βάθρων ο ισχύων ν. 927/1979, ώστε να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικότερα οι σοβαρές μορφές εκδήλωσης ρατσιστικών και ξενόφοβων συμπεριφορών.

2.2. Αναφέρατε τουλάχιστον ένα παράδειγμα αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ΟΟΣΑ (εφόσον υπάρχει) και αιτιολογήσατε το λόγο για τον οποίο επιλέξατε τη συγκεκριμένη χώρα.

Δεν έχουμε υπόψη μας τέτοιο παράδειγμα.

2.3. Απαριθμήστε αναλυτικά τα διατάγματα και τις κανονιστικές πράξεις που πρέπει να εκδοθούν, προκειμένου να εφαρμοστεί πλήρως η αξιολογούμενη ρύθμιση και περιγράψτε για κάθε μία από αυτές τυχόν θέματα που πρέπει να προσεχθούν κατά την εφαρμογή της.

Δεν προβλέπεται η έκδοση διαταγμάτων και λοιπών κανονιστικών πράξεων.

3. Συνέπειες στην Οικονομία

Οι συνέπειες του σχεδίου νόμου στην οικονομία, δεν μπορούν να προσδιορισθούν επακριβώς, πάντως δύναται να λεχθεί ότι θα υπάρξει ενδεχόμενη αύξηση των εσόδων, από την είσπραξη των διοικητικών προστίμων, που τυχόν επιβληθούν σε νομικά πρόσωπα που εμπλέκονται σε πράξεις στις οποίες αναφέρεται το σχέδιο νόμου. Ακόμη, θα υπάρξει ενδεχόμενη αύξηση των εσόδων, από την είσπραξη των χρηματικών ποινών και την μετατροπή σε χρηματικές των οριζόμενων ποινών φυλάκισης, που τυχόν επιβληθούν σε πρόσωπα, για την τέλεση αξιόποινων πράξεων, που αναφέρονται στο σχέδιο νόμου.

4. Συνέπειες στην κοινωνία, στους πολίτες, στη Δημόσια Διοίκηση και στην απονομή της δικαιοσύνης

Η νέα ρύθμιση αναμένεται να επηρεάσει επωφελώς την κοινωνία, τους πολίτες, τη δημόσια διοίκηση και τη δικαιοσύνη, στο μέτρο που θα ενισχύσει την αμοιβαία εμπιστοσύνη των πολιτών και την εμπιστοσύνη τους προς τους θεσμούς και τη δικαιοσύνη.

5. Διαφάνεια – Κοινωνική Συμμετοχή

Το νομοσχέδιο τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση στην οποία συμμετείχαν φυσικά πρόσωπα, με αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων.

ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

«ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΞΕΝΟΦΟΒΙΑΣ»

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

Το Σ/Ν αναρτήθηκε σε δημόσια διαβούλευση στις 22.2.2011 με τίτλο « Για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου»

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

22 Φεβρουαρίου 2011

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

3 Μαρτίου 2011

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ:

ΣΥΝΟΛΙΚΑ:

773

ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ:

469 Σχόλια-Άρθρο 1

53 Σχόλια-Άρθρο 2

116 Σχόλια-Άρθρο 3

54 Σχόλια-Άρθρο 4

16 Σχόλια-Άρθρο 5

11 Σχόλια-Άρθρο 6

14 Σχόλια-Άρθρο 7

9 Σχόλια-Άρθρο 8

7 Σχόλια-Άρθρο 9

24 Σχόλια-Άρθρο 10

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ:

Κατά τη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης, υποβλήθηκαν σχόλια από πολύ μεγάλο αριθμό πολιτών, οι οποίοι στη συντριπτική πλειοψηφία τους τάχθηκαν κατά των ρυθμίσεων του Σχεδίου Νόμου.
Η κριτική των πολιτών εστιάσθηκε στον ισχυρισμό ότι η παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία ποινικοποιεί ουσιαστικά την ελευθερία έκφρασης και επιστημονικής έρευνας και προσβάλλει ευθέως συνταγματικές διατάξεις, όπως και διατάξεις της ΕΣΔΑ και του ΔΣΑΠΔ.
Ζητήθηκε από πολλά σχόλια πολιτών να αποσυρθεί άμεσα το Σχέδιο Νόμου και να αποφασίσει ο λαός με δημοψήφισμα.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ:

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 1 ΚΑΙ 2

Αναφέρεται στα σχόλια ότι οι ορισμοί είναι ελλειπείς και ότι η έννοια «εχθροπάθεια» (η οποία δεν έχει επαρκώς εξειδικευθεί νομολογιακά, ως απαντώμενη μόνο στο άρθρο 196 του ΠΚ, που δεν έχει τύχει μεγάλης εφαρμογής) πρέπει να νοηθεί ως καλλιέργεια φυλετικού μίσους, μισαλλοδοξία και να αποτυπωθεί στο Σ/Ν με τον όρο «μίσος». Επίσης ότι ο όρος «θρησκεία» είναι στενότερος του χρησιμοποιούμενου στο άρθρο 13 παρ. 2 του Συντάγματος, θα έπρεπε δε να περιλαμβάνει το σύνολο των θρησκευτικών δογμάτων όλων των αναγνωρισμένων στην Ελλάδα θρησκειών, καθώς και την άρνηση της θρησκείας συνολικά ή δογμάτων αυτής.
Ακόμη, αναφέρθηκε ότι στις κατηγορίες του προκείμενου άρθρου πρέπει να προστεθούν και η «αναπηρία» και «ηλικία» (που περιλαμβάνονται στο ν. 3304/2005 περί ίσης μεταχείρισης).
Πολλά σχόλια προέβαλαν το επιχείρημα ότι με το άρθρο αυτό απαγορεύεται η «εξωτερίκευση αισθημάτων μίσους και αντιπαλότητας», γεγονός που κατά την άποψή τους ποινικοποιεί την απλή έκφραση αισθημάτων, καθιστώντας την προτεινόμενη διάταξη ιδιαίτερα ανελεύθερη πρόταση.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3

Υποστηρίχθηκε ότι με το προκείμενο άρθρο ουσιαστικά ποινικοποιείται η απλή έκφραση γνώμης, όπερ, κατά τη συντριπτική μερίδα των σχολίων συνιστά οπισθοδρόμηση για το κράτος δικαίου. Εν τούτοις, υπήρξαν και σχόλια για καλύτερη νομοτεχνική διατύπωση του άρθρου.
Πολλά σχόλια αναφέρθηκαν στο κριτήριο του «γενετήσιου προσανατολισμού» και υποστήριξαν ότι το κριτήριο αυτό είναι αλυσιτελές και άστοχο, καθόσον οι διεθνείς συμβάσεις προστατεύουν αποκλειστικά και μόνον άτομα τα οποία ανήκουν σε εθνικές μειονότητες ή εθνοτικές ομάδες και προσδιορίζονται βάσει φυλής, γλώσσας, θρησκείας. Ενώ, ο γενετήσιος προσανατολισμός αφορά κάθε άτομο μεμονωμένα και αποτελεί στοιχείο της προσωπικής, ιδιωτικής ζωής του, το οποίο δεν χρήζει προστασίας. Προτάθηκε δε, όπως ο όρος «γενετήσιος προσανατολισμός» αντικατασταθεί με τον όρο «σεξουαλικός προσανατολισμός».

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4

Αναφέρθηκε ότι δεν είναι σωστή η ρύθμιση του Σ/Ν, ότι για την εφαρμογή του άρθρου 4 «απαιτείται τα εγκλήματα αυτά να έχουν αναγνωριστεί με αμετάκλητη απόφαση ελληνικού ή διεθνούς δικαστηρίου», δεδομένου ότι είναι μάλλον απίθανο να έχει υπάρξει τέτοια αναγνώριση υπό της νομολογίας, και προτείνεται όπως η σχετική ρύθμιση αντικατασταθεί με την εξής: «Εγκλήματα γενοκτονίας είναι πρωτίστως όσα έχουν αναγνωρισθεί ως τέτοια από τη Βουλή των Ελλήνων», η οποία προστατεύει τα μάλλα την Ελληνική πολιτεία.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5

Υπό πολλών σχολίων προτάθηκε όπως καταργηθεί το άρθρο 5 του Σ/Ν, αφού οι ρυθμίσεις του καλύπτονται απόλυτα από τις γενικές ρυθμίσεις των άρθρων 5 επ. του ΠΚ.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6

Εκφράστηκαν ζωηρές αντιρρήσεις ως προς την προκείμενη ρύθμιση, για την δυνατότητα δηλαδή επιβολής διοικητικών προστίμων σε βάρος νομικών προσώπων.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 7

Δεν εισφέρθηκε άξιο λόγου σχόλιο για το εν λόγω άρθρο.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 8

Αναφέρθηκε ότι η διάταξη χρήζει συσταλτικής ερμηνείας, ώστε να μη δοθούν και άλλες εξουσίες στις Μ.Κ.Ο. Ενώ άλλα σχόλια, εκ διαμέτρου αντίθετα, υποστήριξαν ότι ο περιορισμός μόνο σε νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων που περιλαμβάνονται οπωσδήποτε σε συμβουλευτικό καθεστώς στον κατάλογο ECOSOC του ΟΗΕ, είναι άδικος και υπερβολικός, αφού και στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου δεν τίθεται τέτοιος περιορισμός.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 9

Τα σχόλια διαφωνούν και για την έναρξη ισχύος του νόμου και υποστηρίζουν ότι ο καταργούμενος με το εν λόγω άρθρο ν. 927/1979 ήταν πολύ καλύτερος και σοβαρότερος.

****

Με βάση τα σχόλια αυτά της διαβούλευσης, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων:

α) απάλειψε το άρθρο 2 του Σ/Ν, όπως είχε τεθεί στη διαβούλευση, όπου αναφέρονταν οι έννοιες των όρων «εχθροπάθεια» και «θρησκεία». Και ο μεν όρος «εχθροπάθεια» αντικαταστάθηκε στις αντικειμενικές υποστάσεις των εγκλημάτων με τον όρο «μίσος», ο δε όρος «θρησκεία» κρίθηκε ότι αποτελεί αρκούντως γνωστή έννοια, ώστε να μην χρειάζεται ορισμό.

β) προέβη σε αναδιατύπωση του άρθρου 3, που αναφέρεται στη δημόσια υποκίνηση βίας ή μίσους, όπου και αντικατέστησε τον όρο «γενετήσιος προσανατολισμός» με τον όρο «σεξουαλικός προσανατολισμός». Το εν λόγω κριτήριο, παρά τα αντίθετα σχόλια της διαβούλευσης, προκύπτει από την παρ. 10 του προοιμίου της απόφασης-πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ, όταν σε αυτήν αναφέρεται ότι η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν εμποδίζει κράτος μέλος να θεσπίζει διατάξεις εθνικού δικαίου και να προστατεύει και άλλες ομάδες που προσδιορίζονται βάσει άλλων κριτηρίων εκτός από εκείνα της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, των γενετικών καταβολών ή της εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, όπως είναι αυτά της κοινωνικής θέσης ή των πολιτικών πεποιθήσεων.

γ) διατρανώνει ότι με τις διατάξεις του Σ/Ν δεν τιμωρείται η απλή έκφραση γνώμης, όπως από πολλά σχόλια αναφέρθηκε στη διαβούλευση. Ούτε καν απόψεις που είναι απροκάλυπτα ρατσιστικές ή ξενοφοβικές. Ο καθένας μπορεί να λέει ό,τι θέλει, στο μέτρο που του επιτρέπει το Σύνταγμα και η ΕΣΔΑ και εφόσον η συμπεριφορά του δεν μπορεί να οδηγήσει στη θυματοποίηση συγκεκριμένης ομάδας ή προσώπου. Η προστασία του δικαιώματος αυτού παραμένει απόλυτη και πρωταρχική. Θα τιμωρηθούν, αντίθετα, όπως γίνεται και στο ισχύον ποινικό μας δίκαιο, αλλά και σε όλον τον πολιτισμένο κόσμο, όσοι παροτρύνουν με δημόσιο λόγο έναν όχλο να εξοπλισθεί λ.χ. με ρόπαλα και αλυσίδες και να αναζητήσει θύματα μεταξύ εκείνων που δεν ανταποκρίνονται στα φυλετικά, θρησκευτικά ή πολιτισμικά του πρότυπα. Τιμωρούνται, με άλλα λόγια, συμπεριφορές που προκαλούν σε βιαιοπραγίες, μίσος και αντιπαλότητα, ώστε να μπορεί να διασαλευθεί άμεσα η ομαλή κοινωνική συμβίωση.

δ) για το λόγο ότι πράγματι μπορεί για τα εγκλήματα που αναφέρονται στο Σ/Ν μπορεί να μην έχουν αναγνωρισθεί με αμετάκλητη απόφαση ελληνικού ή διεθνούς δικαστηρίου, όπως εκτέθηκε στη διαβούλευση, προστέθηκε και η ρήτρα της τυχόν αναγνώρισης αυτών «με απόφαση της Βουλής των Ελλήνων».

ε) απαλείφθηκε, όπως ζητήθηκε από την διαβούλευση, το άρθρο 5 του εκτεθέντος στη διαβούλευση Σ/Ν, το οποίο ρύθμιζε τα τοπικά όρια ισχύος των διατάξεών του, γιατί κρίθηκε ότι αρκούν οι γενικές διατάξεις του Γενικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα.

στ) κρίθηκε ότι δεν πρέπει να υπάρξει ρύθμιση για την πολιτική αγωγή, αφού τα ζητήματα ρυθμίζονται επαρκώς από τα σχετικά άρθρα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.